

УДК 657.37

Колдовський Артем Володимирович

кандидат економічних наук,
старший викладач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту,
ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України»,

Колдовский Артем Владимирович

кандидат экономических наук,
старший преподаватель кафедры бухгалтерского учета и аудита
ГВУЗ «Украинская академия банковского дела Национального банка Украины»

Koldovsky Artem Volodymyrovych

SHEI «Ukrainian Academy of Banking of National Bank of Ukraine»
Ph.D., Senior Lecturer, Department of Accounting and Auditing

**Особливості організації та методики складання Звіту про рух
грошових коштів банку**

**Особенности организации и методики составления Отчета о движении
денежных средств банка**

Features of the organization and method of reporting banks cash flows

Основою складання, подання та оприлюднення фінансової звітності комерційних банків України є наступні нормативно-правові акти Національного банку України:

- Закон України «Про банки і банківську діяльність»;
- Положення про організацію бухгалтерського обліку та звітності в

банках України, затверджене постановою Правління НБУ від 30 грудня 1998 року № 566;

– Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України, затверджена постановою Правління НБУ від 24.10.2011 № 373 (далі Інструкція № 373);

– Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7) «Звіт про рух грошових коштів» від 01.01.2012;

– внутрішньобанківські нормативно-правові акти банку.

До суб'єктів зовнішнього контролю грошових потоків акціонерного товариства належить Національний банк України, мета якого - запобігання неплатоспроможності банку, тобто захист інтересів кредиторів, вкладників та контрагентів.

Внутрішній контроль належить до тактичного управління грошовими потоками установи, який здійснюється безпосередньо Комітетом з управління активами і пасивами.

АТ «Ощадбанк» відображає у звіті про рух грошових коштів фактичне надходження та витрачання готівкових і безготівкових коштів в звітному періоді, використовуючи при цьому за основу аналіз змін у статтях звіту про фінансовий стан, а також даних звіту про прибутки і збитки та інший сукупний дохід.

Відповідно до вимог складання фінансової звітності комерційних банків, звіт складається у тисячах гривень, інформація подаються порівняно з даними попереднього року. Звіт про рух грошових коштів входить до складу таких видів фінансової звітності АТ «Ощадбанк», як квартальна, річна, консолідована. Відповідно до законодавства України квартальна звітність розміщується банком на веб-сайті та у приміщенні банку протягом місяця наступного за звітним, річна фінансова та консолідована звітність, перевірена аудитором, оприлюднюється до 30 квітня, наступного за звітним роком. Звітність підписується керівником та головним бухгалтером банку (консолідована – керівником та головним бухгалтером материнського банку).

Слід зазначити, що до 2011 року звіт про рух грошових коштів складався за непрямим методом. Про те у 2011 році було прийняте рішення щодо складання звіту за прямим методом. При цьому порівняльна інформація звіту про рух грошових коштів за 2010 рік була перерахована та підготовлена на основі прямого методу. Це пов'язано на сам перед з тим, що застосування прямого методу має ряд переваг, зокрема простота розрахунку, аналітичні можливості для оцінки майбутніх грошових потоків тощо. Також згідно Інструкції НБУ № 373, грошові потоки від інвестиційної та фінансової діяльності повинні розраховуватись виключно за прямим методом, що призводить до доцільності застосування даного методу і для операційної діяльності банку.

У межах «Звіту про рух грошових коштів», складеному з урахуванням вимог МСБО 7 із застосуванням прямого методу за звітний і попередній періоди, банк відносить до грошових коштів та їх еквівалентів:

- грошові кошти в касі;
- кошти на кореспондентських рахунках банку;
- депозити, розміщені в інших банках;
- надані іншим банкам кредити «овернайт»;
- кредити, надані іншим банкам за операціями РЕПО.

Варто відмітити, що операційна діяльність банку полягає у розрахунково-касовому обслуговуванні, веденні рахунків, операціях з іноземною валютою, розрахунку з працівниками, контрагентами, щодо податків та зборів тощо. У результаті неї АТ «Ощадбанк» має такі грошові потоки, як процентні та комісійні доходи та витрати, які займають найбільшу її частину, виплати на утримання персоналу, сплата податків та зборів тощо.

Інвестиційна діяльність банку полягає у надходженні від реалізації та погашенні інвестицій, наявних для продажу та в асоційовані й дочірні компанії, реалізації та придбанні основних засобів та нематеріальних активів.

Фінансова діяльність компанії полягає у надходженні від кредитів, що отримані від міжнародних та інших фінансових організацій, надходженні від

інших запозичених коштів, погашенні інших запозичених коштів та боргових цінних паперів. Варто зазначити, що інші запозичені кошти банку включають кредити від іноземних фінансових установ, від дочірніх компаній, депозити від іноземних інвесторів.

Чистий рух коштів від операційної, інвестиційної, фінансової видів звичайної діяльності банку за прямим методом визначається додаванням всіх надходжень та відніманням від них витрачання за відповідним видом діяльності. Чистий рух грошових коштів за звітний період розраховується як сума чистого руху коштів від операційної, інвестиційної, фінансової видів діяльності, враховуючи при цьому вплив змін обмінного курсу на грошові кошти та їх еквіваленти, який відображає суму збільшення або зменшення залишку грошових коштів та їх еквівалентів у результаті перерахунку іноземної валюти при зміні валютних курсів протягом звітного періоду.

Таким чином, за даними звітності, чистий рух коштів АТ «Ощадбанк» станом на 01.01.2012 рік склав 35 311 тис. грн., 01.01.2013 рік – 1 891 789 тис. грн., 01.01.2014 рік – 925 030 тис. грн.

Після заповнення показника чистого руху грошових потоків від звичайної діяльності за звітний період, переноситься залишок коштів на початок року та розраховується залишок коштів на кінець року.

У статті «Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року» звіту про рух грошових коштів банк відображає залишок грошових коштів та їх еквівалентів на початок року, який наведений у звіті про фінансовий стан.

У статті «Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року» розраховується шляхом додавання сум, відображених у статтях «Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року» та «Чистий приплив/(відплив) грошових коштів та їх еквівалентів». Розрахований таким чином показник повинен дорівнювати наведеному в звіті про фінансовий стан залишку грошових коштів та грошових еквівалентів на кінець звітного періоду.

Отже, аналізуючи методику складання та подання фінансової звітності АТ «Ощадбанк» слід зазначити, що вона в усіх суттєвих аспектах відповідає

вимогам чинного законодавства та міжнародним стандартам бухгалтерського обліку. Проте перехід банку на прямий метод складання Звіту про рух грошових коштів має ряд недоліків з аналітичної точки зору. Зокрема, прямий метод не показує взаємозв'язок між нарахованим доходом та отриманими грошовими коштами.

Колдовський А. В. Особливості організації та методики складання Звіту про рух грошових коштів банку [Текст] / А. В. Колдовський // «Актуальні питання економічних наук» (м. Київ, 13-14 березня 2015 р.). — Херсон : Видавничий дім "Гельветика" 2015